

FoUrum fritid

**Utveckling av ett gemensamt FoUrum fritid i Region
Jönköpings län.**

Sammanfattning

Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) informerades den 30 januari 2015 om att länets fritidschefer tagit initiativ till att vilja utveckla samverkan regionalt och önskade utreda förutsättningarna för att starta ett FoUrum fritid. Vid PKS möte den 6 mars 2015 beslutades att godkänna utredningsuppdraget avseende FoUrum fritid (dnr RJL 2015/266) vilket innebär;

att utreda frågan om att starta ett FoUrum fritid med inriktning att fokusera på områdena folkhälsa, förenings- och idrottsverksamhet samt öppen ungdomsverksamhet, inom Region Jönköpings län.

att utredningen, inklusive förslag på avtal samt finansiella förutsättningar, presenteras vid Primärkommunalt samverkansorgans möte den 29 maj 2015.

För ett antal år sedan skapades ett partnerskap mellan Jönköpings läns kommuner under det gemensamma namnet FoUrum. Detta samarbete utvecklades först inom socialtjänstens område och från 1 januari 2015 även inom utbildningsområdet. Grunden för FoUrum är partnerskap och fungerar som en utvecklingsorganisation där varje kommun är en jämbördig part. Kommunerna är aktiva ägare både i styrning och genomförande samt bidrar med viss finansiering. Det är Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) som ansvarar för den politiska samordningen och ledningen av FoUrum.

Även arbetet inom fritidssektorn behöver i större grad vila på vetenskap, forskning, beprövad kunskap och erfarenheter för att synliggöra fritidssektorns roll inom områden som folkhälsa, förenings- och idrottsverksamhet samt öppen ungdomsverksamhet. Det finns därför behov av att skapa en utvecklingsplattform, FoUrum fritid, i Region Jönköpings län.

Verksamhetsidén är att långsiktigt och samordnat stödja utvecklingen av den lokala praktiken med målet att genom forskning och utveckling skapa större regional nytta för invånare och besökare. I regionens kommuner pågår utvecklingsarbeten där bl.a. fritidssektorn är pådrivande. En ökad satsning på forskning och utveckling koordinerad via FoUrum fritid kan förväntas ge ökad kvalitet i verksamheterna samt att samarbetet och erfarenhetsutbytet mellan kommunerna skulle öka och därmed öka medvetenheten om fritidssektorns roll som utvecklingspotential för hela Region Jönköpings län.

Avtal föreslås tecknas mellan PKS och kommunerna i regionen för en inledande fast avtalstid från den 1 september 2015 till och med den 31 december 2018. Om avtalet inte sägs upp senast den 31 december 2017 förlängs det med tre år i taget och med ett års uppsägningstid. För år 2015 avsätter kommunerna 290 tkr till lönekostnader, administration samt viss verksamhet. För år 2016 avsätts 860 tkr som utgör basen för FoUrum fritids finansiering. Beloppen fördelas proportionellt efter kommunernas invånarantal. Förutom denna bas ska ytterligare medel, såväl internt som externt sökas. Som grund för FoUrum fritids verksamhet ligger en tjänsteköpsmodell som innebär att länets kommuner på kortare eller längre tid mot ersättning ”lånar ut” personalresurser till gemensamma projekt enligt självkostnadsprincipen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Bakgrund	3
2. Syfte och mål	3
3. Kartläggning av behov samt befintliga nätverk	4
4. Resultat - samordning och utveckling.....	5
4.1 Folkhälsa	5
4.2 Förenings- och idrottsverksamhet	6
4.3 Öppen ungdomsverksamhet.....	7
5. Organisation – ledning och styrning	9
6. Slutsats	10
7. Referenser	10
Bilagor.....	11

1. Bakgrund

Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) informerades den 30 januari 2015 om att länets fritidschefer har tagit initiativ till att vilja utveckla samverkan regionalt och önskade utreda förutsättningarna för att starta ett FoUrum fritid. Vid PKS möte den 6 mars 2015 informerade Marie Johansson om att presidiet för Primärkommunalt samverkansorgan har avgränsat utredningens omfattning och delger att det vid behov finns möjlighet att utvidga omfattningen vid ett senare tillfälle.

PKS beslutade att godkänna utredningsuppdraget avseende FoUrum fritid (dnr RJL 2015/266) vilket innebär;

att utreda frågan om att starta ett FoUrum fritid med inriktning att fokusera på områdena folkhälsa, förenings- och idrottsverksamhet samt öppen ungdomsverksamhet, inom Region Jönköpings län.

att utredningen, inklusive förslag på avtal samt finansiella förutsättningar, presenteras vid Primärkommunalt samverkansorgans möte den 29 maj 2015.

2. Syfte och mål

Inom ramen för det tidigare Regionförbundet Jönköpings län skapades för ett antal år sedan ett partnerskap mellan Jönköpings läns kommuner under det gemensamma namnet FoUrum. Detta samarbete utvecklades främst inom socialtjänstens område men omfattar sedan 1 januari 2015 också utbildningsområdet, FoUrum utbildning, som formellt har inrättats inom Kommunal utveckling Region Jönköpings län. Det är Primärkommunalt samverkansorgan som ansvarar för den politiska samordningen och ledningen av FoUrum social välfärd och FoUrum utbildning.

Grunden för FoUrum är partnerskap. FoUrum fungerar som en gemensam utvecklingsorganisation, där varje kommun är en jämbördig part. Kommunerna är aktiva ägare både i styrning och genomförande samt bidrar med viss finansiering.

Bakgrunden till partnerskapen inom socialtjänst och utbildningsområdet är att kommunerna har gemensamma behov av forskning och utveckling, samt att det finns behov av att skapa en utvecklingsplattform för Region Jönköpings län. Tanken är bl.a. att FoUrum upparbetar forskningsanknytning och nätverk med koppling till olika universitet och högskolor.

Även arbetet inom fritidssektorn behöver i större utsträckning vila på vetenskap, forskning, beprövad kunskap och erfarenheter för att synliggöra fritidssektorns roll inom områden som folkhälsa, förenings- och idrottsverksamhet samt öppen ungdomsverksamhet, ung fritid.

Strukturen för samverkan inom FoUrum fritid bör kunna utvecklas på liknade sätt som redan finns inom socialtjänst och utbildningssektorn. Att regionens kommuner tillsammans utvecklar ett aktivt partnerskap, har visat sig gynnsamt och har av samtliga parter uppfattats som utvecklande. Verksamhetsidén är att långsiktigt och samordnat stödja utvecklingen av

den lokala praktiken med målet att genom forskning och utveckling skapa större regional nytta för invånare och besökare samt att öka medvetenheten om fritidssektorns roll som utvecklingspotential för hela Region Jönköpings län.

3. Kartläggning av behov samt befintliga nätverk

För att få en grund för fortsatt planering av FoUrum fritid har en inledande kartläggning genomförts med besök i respektive kommun. Syftet med kartläggningen var att få en övergripande bild av kommunernas önskemål om insatser i ett framtida FoUrum fritid samt synen på samverkan i olika frågor och mellan olika partners.

I Jönköpings län finns en lång tradition av att samarbeta inom fritidssektorn med syftet att utveckla verksamheten genom kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Det finns ett väl fungerande nätverk på förvaltningschefsnivå som genomför regelbundna träffar efter ett rullande schema, där respektive kommun ansvarar för var sin träff. Dessutom har det årligen, de senaste 15 åren, genomförts en kompetensutvecklingsresa dit också respektive presidium bjudits in att delta. Detta för att kunna dra nytta av gemensamma erfarenheter men också för att kunna diskutera frågor som berör fritidsverksamheten utifrån ett regionalt perspektiv.

Det finns också flera andra nätverk inom fritidssektorn som genomför gemensamma träffar i regionen;

Ett projekt för kompetensutveckling av ca 100 fritidsledare i länets kommuner, kompetensfokus fritidsledare ”Viljan att växa”, har genomförts de senaste två åren med stöd från Europeiska Socialfonden med målet att öka kvalitén i den öppna ungdomsverksamheten samt att öka samverkan mellan fritidsledarna i regionen. Här finns numera nätverk som har stor potential att vidareutvecklas.

Inom Bad- och anläggningssektorerna finns nätverk som träffas med viss regelbundenhet. Dessa nätverk kan också utvecklas genom samverkan och gemensam verksamhetsanpassad kompetensutveckling. Här kan också diskussioner om utveckling och koordinering av framtida anläggningar inom fritidssektorn kopplas samman, både ur ett lokalt respektive ett regionalt perspektiv.

Inom nätverk för administration och då framför allt hantering av olika stödformer för föreningslivet diskuteras att arbeta för utveckling av gemensamma regelsystem och rutiner i regionens kommuner.

Det finns också ett nätverk kring funktionshinderfrågor och då främst hanteringen av Pluspolarkortet. Från och med den 1 januari 2016 kommer samtliga regionens kommuner att ingå i ett regionövergripande system för att marknadsföra och erbjuda aktiviteter oavsett var i regionen vederbörande är bosatt.

Även inom friluftsområdet har ett nätverksbyggande påbörjats för att kunna åstadkomma en mer strukturerad samverkan mellan länsstyrelsen, Region Jönköpings län och regionens

kommuner. Ett exempel är Smålandsleden, en 60 mil sammanhängande vandringsled med gemensam utmärkning. Ett annat är en planerad ”Tankesmedja för friluftsliv” hösten 2015.

Tanken med dessa olika nätverk är att bidra till verksamhets specifikt kunskapsutbyte och kompetensutveckling genom kurser, konferenser, studiebesök, seminarier och andra möten. Detta arbete skulle gemensamt kunna koordineras och samordnas via FoUrum fritid i Region Jönköpings län.

4. Resultat - samordning och utveckling

Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) i Region Jönköpings län har gett i uppdrag att utreda frågan om att starta ett FoUrum fritid med inriktningen på områdena folkhälsa, förenings- och idrottsverksamhet samt öppen ungdomsverksamhet.

Resultatet av tidigare diskussioner inom fritidssektorn samt vid besök i samtliga tretton kommuner i regionen indikerar att det behöver byggas en gemensam utvecklingsorganisation kring fritidssektorns frågor i Region Jönköpings län. Det finns behov av samordning och utveckling av olika områden inom sektorn.

4.1 Folkhälsa

Folkhälsofrågorna står högt upp på dagordningen i samtliga kommuner i regionen. I detta sammanhang har frågan om samhällets ansvar för möjligheter till tätortnära friluftsliv och andra förutsättningar för utomhusaktiviteter framför allt med inriktning på personer med funktionsnedsättning lyfts fram.

Inom FoUrum fritid skulle inriktningen på natur och friluftsliv vara ett område inom folkhälsoområdet där fritidssektorn i samverkan med andra aktörer skulle kunna bidra med en strategisk utveckling grundad på vetenskap, beprövade kunskaper och pågående utvecklingsarbete i regionens kommuner. Detta arbete kan också kopplas till kommande regional folkhälsostrategi för åren 2015 – 2025 ”Tillsammans för jämlik hälsa och ett bra liv i Region Jönköpings län”, som nu är på remiss i samtliga kommuner i regionen.

En definition av tätortsnära friluftsliv (Naturvårdsverket);

”Vistelse utomhus i natur- och kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling”.

Det nordiska samarbetsprojektet ”Frisk i naturen” finansierat av Nordiska ministerrådet och kommittén för uppföljning av den Nordiska handlingsplanen för kost och motion tillsammans med olika kunskapspartners i Norden lyfter fram ett antal argument för att satsa på urbana grönområden som en förutsättning för tätortsnära vardagsfriluftsliv. Grönområden har stor betydelse för folkhälsan. Forskning visar att de som har tillgång till grönområden inom en kilometers radie från där man bor lever längre och håller sig friskare. Detta samband är ännu tydligare när det gäller socioekonomiskt svaga grupper och barn. I flera kommuner finns det också planer att satsa på att utveckla utomhuspedagogik som kunskapskälla, närmiljö blir lärmiljö.

Förutom avståndet till grönområden där man bor är det viktigt med deras kvalité och innehåll. Det mest väsentliga är storleken, helst över 5 hektar, bra stigar och leder, god belysning, vackra utsikter, många stora träd, vatten, lugn och ro samt känslan av trygghet.

I regionens kommuner pågår utvecklingsarbeten där bl.a. fritidssektorn är pådrivande. En ökad satsning på forskning och utveckling koordinerad via FoUrum fritid kan förväntas ge ökad kvalité i verksamheterna samt att samarbetet och erfarenhetsutbytet mellan kommunerna skulle öka och därmed också ge ett bättre resultat för hela Region Jönköpings län. Här kan också e-tjänster utvecklas som visar vägen ut i naturen och ger förslag på aktiviteter i form av Naturkartan eller motsvarande framtagen per kommun men med en gemensam plattform och ingång.

Inom detta område skulle också samverka med FoUrum social välfärd och FoUrum utbildning med fördel kunna utvecklas.

4.2 Förenings- och idrottsverksamhet

Inom området förenings- och idrottsverksamhet genomförs olika undersökningar kring främst barn och unga. Ung livsstil är en undersökning som vart tredje år genomförts i bl.a. Jönköping och Sävsjö men också i andra kommuner utanför regionen som Stockholms stad, Norrköping, Linköping, Kalmar, Haninge och Huddinge. Denna undersökning leds av forskaren Ulf Blomdahl och Stig Elofsson (Stockholms universitet).

En annan livsstilsundersökning, LUPP – lokal uppföljning av ungdomspolitik, genomförs i ett femtiotal kommuner i landet. Här är det myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor MUCF, som koordinerar dessa undersökningar. Där har Eksjö kommun valt att delta de senaste åren. Denna typ av livsstilsundersökningar skulle via FoUrum fritid kunna samordnas för kommunerna i Region Jönköpings län för att få en gemensam bild av hur flickor och pojkar mår, vad de gör på sin fritid och vad de vill att det ska satsas på.

Dessa undersökningar visar på några trender där samhället och föreningslivet står inför stora utmaningar. En sådan är den nedåtgående trenden att unga i högstadie- och gymnasieåldrarna lämnar föreningslivet i allt större utsträckning. Det är främst idrotten som lämnas och då framför allt av flickor i större utsträckning. Här finns flera utmaningar framöver, både för det civila samhällets aktörer och för det offentliga att stödja och erbjuda aktiviteter och organisationsformer som svarar mot ungas behov och efterfrågan.

Nästan all forskning inom området visar att tidig specialisering inte ”lönar sig” så detta faktum behöver belysas och debatteras, både bland politiker och bland allmänheten. Det finns också en psykologisk mättnad som behöver diskuteras. Generellt visar det sig att barn och unga deltar i idrottsverksamhet under i genomsnitt ca sju år. Detta innebär att en start i alltför tidig ålder med organiserad idrottsverksamhet ger resultatet att ungdomar också börjar lämna föreningslivet redan i tolv- trettonårsåldern.

Det måste skapas bättre förutsättningar och möjligheter till sänkta trösklar och ”nya vägar in”. Strategier behöver utvecklas för att också behålla unga i högstadie- och gymnasieåldrarna i olika verksamheter inom föreningslivet.

Undersökningen Ung livsstil visar också att barn och ungdomar med funktionsnedsättning rör på sig avsevärt mindre och deltar i lägre grad i föreningslivet jämfört med andra unga. Inom ramen för det gemensamma arbetet kring Pluspolarkortet bör arbetet för en god fritid för personer med funktionsnedsättning stärkas genom samverkan och utbildningsinsatser. En gemensam webbplattform www.fritidsnatet.se eller liknande bör utvecklas i samverkan med civilsamhället i regionen där aktiviteter särskilt riktade till personer med funktionsnedsättning kan marknadsföras.

Ett exempel på att öka andelen barn och unga att röra på sig mer och att engagerar sig i en förening och därigenom skapa en meningsfull fritid för alla har ett metod- och utvecklingsarbete genomförts i Västerås stad i samverkan med föreningslivet, Sisu utbildarna, Västmanlands länstrafik och Bostads AB Mimer under ett antal år. Detta samarbete kallas för Try It Ida, som också har prövats i Jönköpings kommun under ett par år med positivt resultat. Det handlar om att kunna testa och prova på olika idrotter och andra aktiviteter för att skapa intresse och engagemang bland barn och unga. Try It Ida vänder sig till alla barn och ungdomar från 10 till 15 år. Även de idrottsskolor som bedrivs i ett antal kommuner i regionen skulle kunna utvecklas genom en ökad samverkan mellan olika aktörer.

Det handlar också om att utifrån ett främjandeperspektiv utveckla arbetet med social inkludering inom föreningslivet och i samverkan med civilsamhället skapa goda förutsättningar kring demokrati och inflytandefrågor. Här kan också en ökad samverkan med bl.a. Smålandsidrotten och olika studieförbund stötta föreningslivet när det gäller kompetensutveckling för ledare och andra funktioner i föreningarna inom regionen. Detta samarbete kan också utveckla föreningslivets och fritidsaktiviteternas roll i nyanländas samhällsetablering.

En utökad regional samverkan via FoUrum fritid skulle kunna vara pådrivande för att medvetandegöra och utveckla förutsättningarna för föreningslivet där också kommunernas riktlinjer, policies och olika stödformer skulle kunna diskuteras och samordnas, för att förbättra ungas villkor på fritiden. Här kan FoUrum fritid fungera som en gemensam plattform för fortsatt forsknings- och utvecklingsarbete.

4.3 Öppen ungdomsverksamhet

Inom den öppna ungdomsverksamheten har det under två års tid i regionens samtliga kommuner drivits ett utvecklingsprojekt med stöd från Europeiska socialfonden med målet att öka kvalitén i verksamheten samt att öka de sammanlagt ca 100 fritidsledarnas medvetenhet om yrkesrollen i förhållande till samhällsutvecklingen, ungas förutsättningar och regionens utveckling. Ett annat mål var att öka samarbetet mellan fritidsledarna i regionen. Projektet är nu avslutat men bör samtidigt ligga till grund för fortsatt gemensamt utvecklingsarbete i Region Jönköpings län.

Torbjörn Forkby, Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet konstaterar i samband med projektet att två huvudsakliga inriktningar för utvecklingsarbetet kring fritidsgårdar/öppen verksamhet kan identifieras.

För det första idén om öppen verksamhet som arena för ungas deltagande, med målet att unga ska ges möjlighet att bli producenter och inte konsumenter av färdigorganiserade fritidsverksamheter.

För det andra fritidsgården/öppen verksamhet, en pedagogisk arena som vill ge unga människor en möjlighet att utveckla sin kapacitet, sitt självmedvetande och ett socialt fungerande. En viktig ingrediens i detta är att visualisera/artikulera icke-formellt och informellt lärande i olika aktiviteter.

Torbjörn fortsätter vidare att konstatera att satsningar lik den som genomförts i Jönköpings län kan anses ha en väsentlig roll att spela för hur fritidsgårds/öppen verksamhet på sikt kan utvecklas mot en högre grad av tydliggjord professionell kunskap och därmed högre kvalitet i verksamheterna. En sådan ambition måste samtidigt ses långsiktig, om inte satsningarna ska uppfattas som enbart tillfälliga inslag.

Gerhard Holmgren, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor konstaterar utifrån projektet att i en fortsatt kompetens- och utvecklingsatsning kan det vara konstruktivt med skifte i utgångspunkt. En kompetens- och utvecklingsatsning på strategisk nivå med fokus på syfte, uppdrag och uppföljning ringar in organisationsfrågorna. Det, tillsammans med det genomförda projektet, som haft mer tyngdpunkt på individen och fritidsledaren, kan utgöra den grund som behövs för att uppnå målsättningen; *höjd kvalitet och status för den öppna fritidsverksamheten och i dess förlängning en fördjupad yrkes stolthet för fritidsledaren.*

Gerhard anser vidare att även den politiska nivån bör involveras och utifrån ett tvärsektorielt ungdomspolitiskt perspektiv kan då också utbildning och socialtjänst medverka i olika delar för att skapa en samlad bild när det gäller ungas uppväxtvillkor och behov.

Johanna Eriksson, Framtidsutbildningar AB, som haft utvärderingsuppdraget gällande projektet Kompetensfokus Fritidsledare enligt utvärderingsmetoden följeforskning, även kallad lärande utvärdering, konstaterar att känslan av ägarskap är avgörande för de resurser som investeras i relation till utveckling av långsiktig förändring. Av vikt är att känslan av ägarskap omvandlas till faktisk handling, på medarbetarnivå, på organisationsnivå och på politisk nivå.

I Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor rapport Fokus 14, ungas fritid och organisering beskrivs att regeringen har aviserat statliga initiativ för att utveckla bibliotekens samt kultur- och musikskolornas verksamheter. Myndigheten menar att en motsvarande diskussion även bör föras kring öppna mötesplatser för unga. Detta för att stärka politikens förutsättningar att säkra kvalitén i verksamheterna och i slutändan stärka möjligheterna till goda uppväxtvillkor för alla unga.

I detta sammanhang skulle FoUrum fritid kunna fungera som en gemensam plattform för fortsatt forsknings- och utvecklingsarbete inom Region Jönköpings län där bl.a. kvalitetsmått för den öppna ungdomsverksamheten som gemensamma mätetal och indikatorer kan utvecklas.

5. Organisation – ledning och styrning

FoUrum fritid Region Jönköpings län bör vara en utvecklingsorganisation grundat på partnerskap där varje kommun är en jämbördig partner. Ledning och styrning bör kunna ske på tre nivåer.

Den politiska arenan och ansvarigt organ för Kommunal utveckling inom Region Jönköpings län är Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) som leder och styr verksamheten. PKS har en primärkommunal styrning som regleras i en av kommunerna antagen arbetsordning för samverkansorganet. Chefen för Kommunal utveckling ansvarar för och leder det operativa arbetet inom FoUrum. (se bilaga 1)

På nästa nivå bör en särskild styrgrupp finnas bestående av förvaltningschef för fritidssektorn i respektive kommun. Styrgruppen fokuserar på den långsiktiga planeringen av verksamheten inom FoUrum fritid och ansvarar för olika projekts genomförande, utvärdering och uppföljning. Förvaltningscheferna utser inom sig tre företrädare att ingå i ett verkställande utskott.

Till vart och ett av de av PKS prioriterade områdena bör det finnas ett nätverk av nyckelpersoner inom respektive område. Dessa nätverk kan i vissa frågor vara beredande till styrgruppen.

Som ett led i utvecklingsarbetet bör ett gemensamt utvecklingsteam skapas med representation från respektive kommun för att skapa underlag och förutsättningar för utveckling och samordning. Teamet kan bestå av representanter från de tre olika verksamhetsområdena folkhälsa, förenings- och idrottsverksamhet samt öppen ungdomsverksamhet. Teamet bör vara beredande till styrgruppen.

För ledning och samordning av FoUrum fritid föreslås att det skapas en tjänst som utvecklingsledare. Denna tjänst finansieras inom ramen för de gemensamma medel som kommunerna avsätter till FoUrum fritid proportionellt baserat på kommunernas invånarantal. (se bilaga 2)

Inom styrgruppen bildas ett beredningsorgan för frågor som rör FoUrum fritid. Detta föreslås bestå av tre förvaltningschefer tillsammans med utvecklingsledaren. I detta sammanhang kan de tidigare nämnda olika nätverken spela roll både i berednings- och utvecklingsarbetet.

FoUrum fritid bör lokalmässigt samordnas med FoUrum social välfärd och FoUrum utbildning. Detta för att skapa goda förutsättningar för en gemensam och effektiv administration samtidigt som samarbetet mellan olika verksamhetsområden kan utvecklas.

Som bas för FoUrum fritids verksamhet ligger en tjänsteköpsmodell som går ut på att länets kommuner på kortare eller längre tid mot ersättning ”lånar ut” personalresurser till gemensamma projekt enligt självkostnadsprincipen.

6. Slutsats

Om en gemensam regional partnerskapsorganisation inom Kommunal utveckling i Region Jönköpings län, FoUrum fritid beslutas, tecknas avtal mellan Primärkommunalt samverkansorgan och kommunerna i regionen. Avtalet föreslås gälla med en inledande fast avtalstid från 1 september 2015 till och med den 31 december 2018. Om inte avtalet sägs upp senast den 31 december 2017 förlängs det med tre år i taget och med ett års uppsägningstid. Samverkan bygger på ett långsiktigt engagemang och avtalsperiodens längd är relaterad till verksamhetens förutsättningar att åstadkomma mervärden och verklig nytta för parterna. (avtalsförslag se bilaga 3)

Uppdraget för FoUrum fritid Region Jönköpings län bör omfatta följande delar;

- Samordningsfrågor inom fritidssektorn för Region Jönköpings läns kommuner.
- Samarbete kring metodfrågor och kompetensutveckling inom fritidssektorn.
- Tillämpad forskning utifrån gemensamt definierade utvecklingsbehov.

Inom området tillämpad forskning bör FoUrum fritid upparbeta ett forskningsnätverk med kopplingar till olika universitet och högskolor. Partnerskap bör etableras mellan forskare/universitet och FoUrum fritid. I nätverket kan både seniorforskare och doktorander ingå. Lokala samarbetsavtal kan tecknas för att utveckla forskningssamarbetet med högskolor i närområdet.

En utvärdering av FoUrum social välfärd av Lennart Svensson år 2014, visar att framgången med verksamheten är fördelning mellan basfinansiering och externa medel. Det är en begränsad insats som görs från kommunernas sida men denna basfinansiering är helt avgörande för att skapa kontinuitet och för att göra den attraktiv för de som verkar inom denna.

De i utvärderingen intervjuade bedömer att vinsten för kommunerna har varit större än kostnaderna. Vidare anses formen för finansiering – dvs direkt från kommunerna – ha fördelar jämfört med en direkt regional finansiering. Förslag från utredaren i slutrapporten är att arbeta tematiskt och långsiktigt, konsolidera men också att söka flera finansieringskällor.

7. Referenser

Rapport: ”Viljan att växa” kompetensutveckling för fritidsledare i Jönköpings län 2012 – 2014. www.regionjonkoping.se

Rapport: Det nordiska samarbetsprojektet – ”Frisk i naturen” www.friskinaturen.org

Rapport: Ung livsstil – undersökning bland barn och unga i Jönköping kommun www.jonkoping.se

Rapport: FOKUS 14 – ungas fritid och organisering, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, www.mucof.se

Rapport: Evidens genom lärande och samverkan. Utvärdering av FoUrum social välfärd slutrapport, Lennart Svensson www.rjl.se

Föreningen Storstockholms kultur och fritidschefer, www.fskf.nu

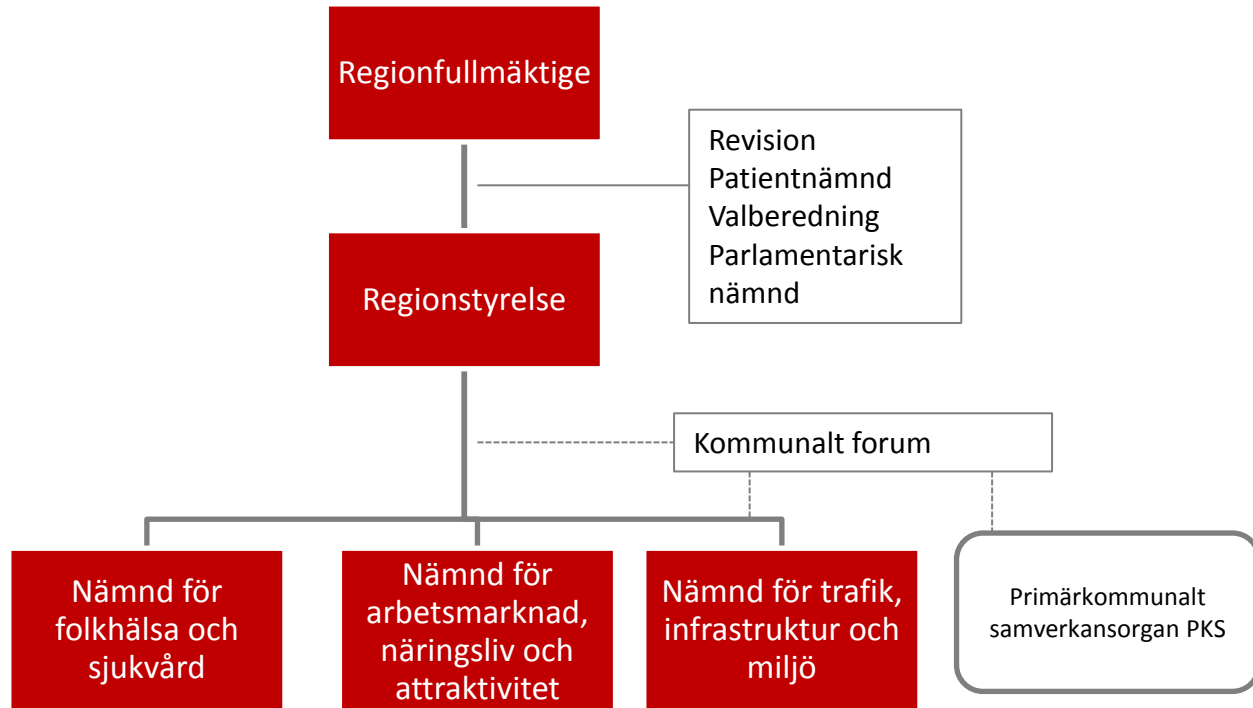
Bilagor

Bilaga 1 Den politiska organisationen Region Jönköpings län
Kommunal utveckling – organisation
FoUrum fritid

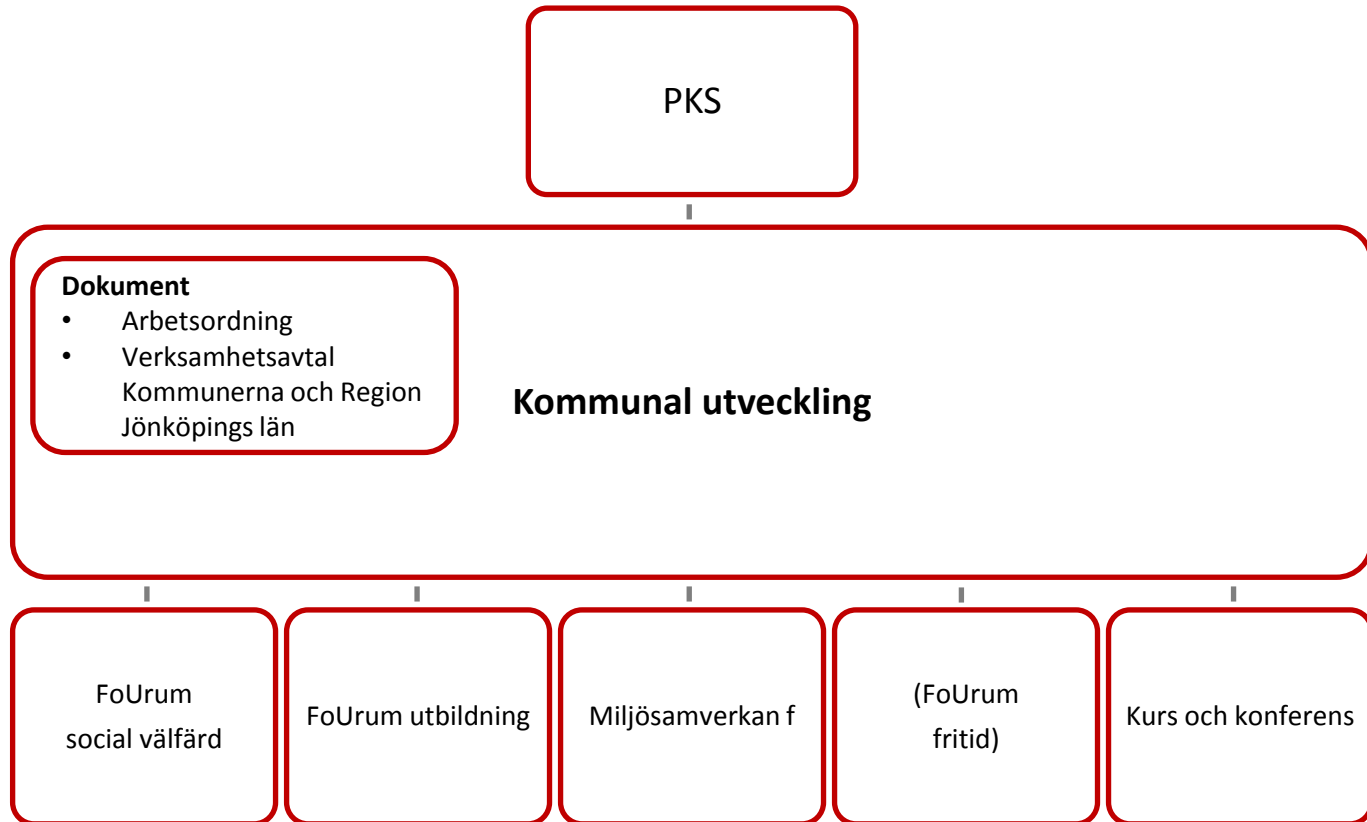
Bilaga 2 Ekonomisk fördelningsprincip för Region Jönköpings län

Bilaga 3 Förslag på avtal avseende partnerskapet för FoUrum fritid

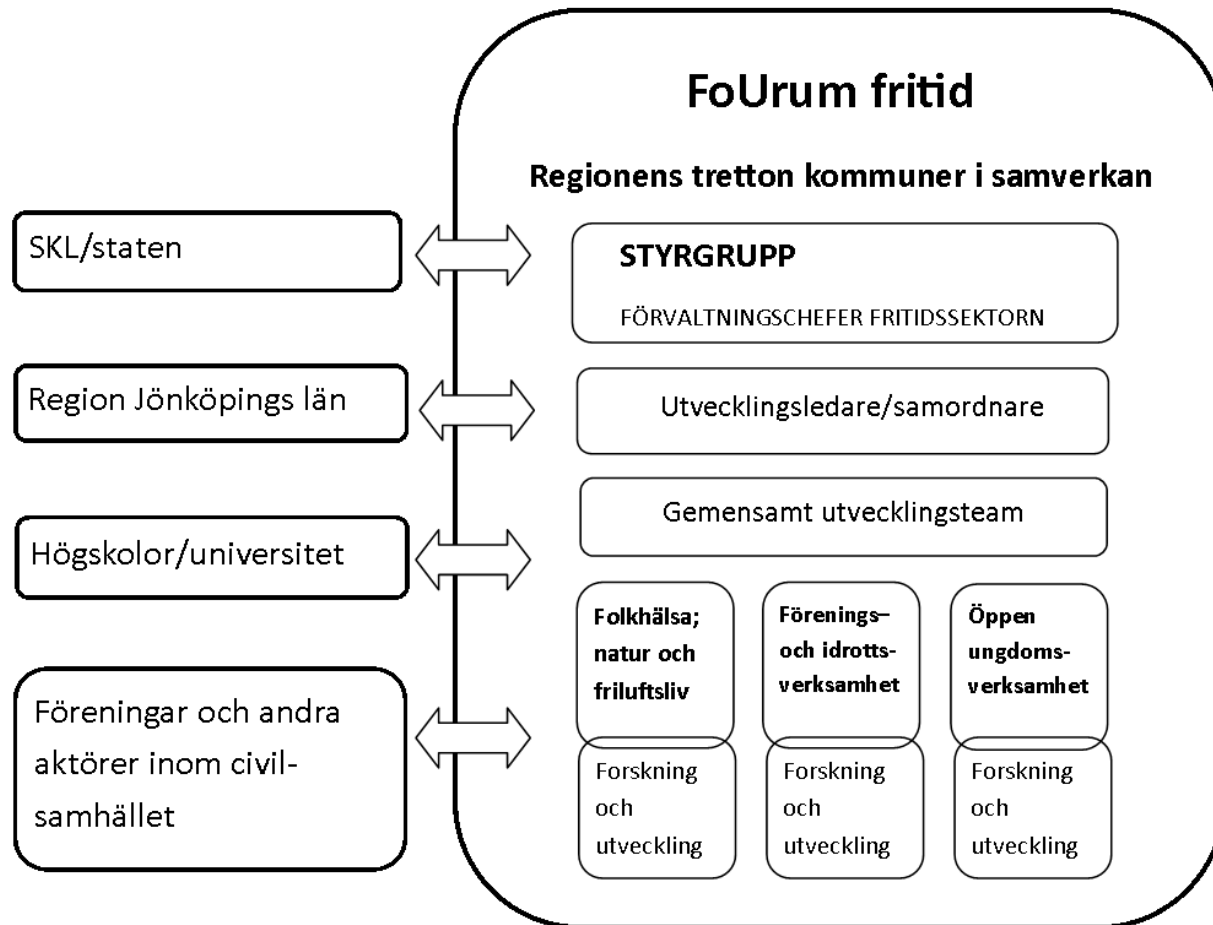
Den politiska organisationen

Kommunal utveckling - organisation

FoUrum fritid

Fördelningsnycklar

Belopp att fördela: **860 000** lön + administration + viss verksamhet

(skriv belopp i lila rutan)

	Befolkning 3:e kv 2013 enl SCB	Befolknings- andel	Fördelat belopp	Skattekrafts- andel 2013	Fördelat belopp
Aneby	6 360	0,0187	16 060	0,0183	15 738
Eksjö	16 454	0,0483	41 549	0,0482	41 452
Gislaved	28 750	0,0844	72 599	0,0871	74 906
Gnosjö	9 390	0,0276	23 711	0,0277	23 822
Habo	10 969	0,0322	27 699	0,0314	27 004
Jönköping	130 413	0,3829	329 317	0,3769	324 134
Mullsjö	7 013	0,0206	17 709	0,0206	17 716
Nässjö	29 470	0,0865	74 417	0,0889	76 454
Sävsjö	10 953	0,0322	27 658	0,0327	28 122
Tranås	18 185	0,0534	45 921	0,0543	46 698
Vaggeryd	13 193	0,0387	33 315	0,0387	33 282
Vetlanda	26 362	0,0774	66 569	0,0770	66 220
Värnamo	33 057	0,0971	83 475	0,0982	84 452
S:a	340 569	1,0000	860 000	1,0000	860 000

Avtal avseende partnerskapet FoUrum fritid i Region Jönköpings län

1 § Bakgrund

Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) är en del av Region Jönköpings län och har en primärkommunal styrning. PKS verksamhet regleras i en av kommunerna antagen arbetsordning för samverkansorganet.

Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) inom Region Jönköpings län fattade beslut den 29 maj 2015 (dnr RJS 2015/266) om att från den 1 september 2015 bilda en gemensam regional partnerskapsorganisation FoUrum fritid med inriktning på områdena folkhälsa, förenings- och idrottsverksamhet samt öppen ungdomsverksamhet. Om behov föreligger finns möjlighet att utvidga omfattningen vid senare tillfälle.

Arbetet inom fritidssektorn behöver i större utsträckning vila på vetenskap, forskning, beprövad kunskap och erfarenheter. Verksamhetsidén är att långsiktigt och samordnat stödja utvecklingen av den lokala praktiken med målet att genom forskning och utveckling skapa större regional nytta för invånare och besökare samt att öka medvetenheten om fritidssektorns roll som utvecklingspotential för hela Region Jönköpings län.

Partnerskapet är en organisationsform där flera fristående jämbördiga aktörer går samman i en gemensam organisation. I ett partnerskap är ägarna aktiva i det gemensamma arbetet.

Med anledning av ovanstående tecknas följande avtal mellan PKS och kommunerna i Region Jönköpings län.

2 § Avtalstid

Avtalet gäller med en inledande fast avtalstid från den 1 september 2015 till och med den 31 december 2018. Om inte avtalet sägs upp senast den 31 december 2017 förlängs det med tre år i taget och med ett års uppsägningstid. Parterna är ense om att samverkan bygger på ett långsiktigt engagemang och avtalsperiodens längd är relaterad till verksamhetens förutsättningar att åstadkomma mervärden och verklig nytta för parterna.

3 § Syfte

Detta avtal reglerar parternas ansvar inom samverkansområdet. Avtalets syfte är att klargöra;

- Verksamhet
- Organisation och styrning
- Personella resurser och organisation
- Finansiering
- Uppföljning

4 § Uppdrag

Partnerskapets uppdrag är att arbeta med de gemensamma utvecklingsfrågor inom fritidssektorn som kommunerna prioriterar att samverka kring inom de tre områdena folkhälsa, förenings- och idrottsverksamhet samt öppen ungdomsverksamhet. Uppdragets inriktning inom forskning, utveckling och samordning är bl.a. att;

- Definiera/identifiera väsentliga forskningsområden med utgångspunkt från de tre prioriterade områdena.
- Samverka med universitets- och högskoleaktörer och andra externa aktörer.
- Erbjuder stöd till implementering, erfarenhetsutbyte och praktisknära forskning.
- Synliggöra och sprida forskningsresultat som gagnar utvecklingen i respektive kommun.
- Utveckla samverkan med regionens utbildnings- och socialförvaltningar.
- Ansöka om externa medel utöver den grundläggande basfinansieringen.

5 § Organisation

Varje kommun är en jämbördig part i partnerskapet. Parterna (kommunerna) definierar uppdraget till FoUrum fritid och deltar på olika sätt i utvecklingsarbetet.

Övergripande styrning

Den övergripande politiska styrningen sker inom ramen för Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) och Kommunal utveckling som är en del av Region Jönköpings län och har en primärkommunal styrning som regleras i en av kommunerna antagen arbetsordning för samverkansorganet.

Operativ styrning

Förvaltningschef ansvarig för fritidsfrågorna i respektive kommun utgör styrgrupp för det operativa arbetet. Styrgruppen fokuserar på FoUrum fritids långsiktiga planering och ansvarar för olika projekts genomförande inklusive utvärdering och uppföljning. Det är konsensus som gäller när förvaltningscheferna fattar beslut i frågor som rör FoUrum fritid som verksamhetsplan och finansiering. Förvaltningscheferna utser inom sig tre företrädare att ingå i ett verkställande utskott.

Som ett led i utvecklingsarbetet bör ett gemensamt utvecklingsteam skapas med representation från respektive kommun för att skapa underlag och förutsättningar för utveckling och samordning. Teamet kan bestå av representanter från de tre prioriterade områdena folkhälsa, förenings- och idrottsverksamhet samt öppen ungdomsverksamhet. Teamet bör vara beredande till styrgruppen. Andra arenor för dialog utgörs av olika nyckelpersonsnätverk inom fritidsområdet.

Utvecklings- och projektledning

Verkställande utskottet utser utvecklingsledaren för FoUrum fritid efter samråd med styrgruppen. Utvecklingsledaren samordnar FoUrum fritids arbete.

Inom styrgruppen bildas ett beredningsorgan för frågor som rör FoUrum fritid. Detta består av tre förvaltningschefer tillsammans med utvecklingsledaren.

En bas för FoUrum fritids verksamhet ligger i en tjänsteköpsmodell som går ut på att regionens kommuner för viss tid mot ersättning lånar ut personalresurser till gemensamma utvecklingsarbeten och projekt. Samtliga tjänsteköp utgår från självkostnadsprincipen.

6 § Kommunens deltagande

Respektive kommun i regionen avgör dess deltagande i olika projekt. För att ett projekt ska komma till stånd krävs att minst två kommuner deltar i utvecklingsarbetet och att projektet har ett regionalt värde. I de fall regionens samtliga kommuner ansluter sig till ett projekt kan medel från den gemensamt avsatta budgeten tas i anspråk till projektet.

7 § Finansiering och budget

För år 2015 avsätts 290 tkr till lönekostnader, administration samt viss verksamhet från den 1 september till och med den 31 december. För år 2016 avsätts 860 tkr som utgör basen för

FoUrum fritids finansiering. Beloppen fördelas proportionellt efter kommunernas invånarantal. Förutom denna bas ska ytterligare medel, såväl internt som externt sökas.

8 § Avvikelser mot budget

Om de faktiska kostnaderna eller intäkterna under löpande kalenderår visar sig komma att avvika från antagen budget, ska verkställande utskottet besluta om justeringar i verksamheten i relation till tillgänglig budget.

9 § Under- respektive överskott

Årligt under- eller överskott ska balanseras påföljande år. Ett underskott måste regleras slutligt inom en treårsperiod från det år underskottet uppkom. Om FoUrum fritid upphör, ska ett eventuellt under- eller överskott regleras procentuellt mellan kommunerna under aktuellt budgetår enligt den fördelningsnyckel som reglerar avsatt belopp.

10 § Debitering av kommunernas ekonomiska insats

Den årliga ekonomiska insatsen från kommunerna debiteras första kvartalet varje verksamhetsår. För år 2015 debiteras den ekonomiska insatsen under fjärde kvartalet.

11 § Uppföljning

Utvecklingsledaren lämnar en årlig uppföljning, verksamhetsberättelse, utifrån verksamhetsplanen till styrgruppen och till Primärkommunalt samverkansorgan (PKS)

12 § Uppsägning av avtal

Om någon part säger upp avtalet omförhandlas detta i sin helhet.

Bilaga

Bilaga 1: Fördelningsnyckel med fördelning av kommunernas ekonomiska bas till FoUrum fritid.

Fördelningsnycklar

Belopp att fördela: **860 000** lön + administration + viss verksamhet

(skriv belopp i lila rutan)

	Befolkning 3:e kv 2013 enl SCB	Befolknings- andel	Fördelat belopp	Skattekrafts- andel 2013	Fördelat belopp
Aneby	6 360	0,0187	16 060	0,0183	15 738
Eksjö	16 454	0,0483	41 549	0,0482	41 452
Gislaved	28 750	0,0844	72 599	0,0871	74 906
Gnosjö	9 390	0,0276	23 711	0,0277	23 822
Habo	10 969	0,0322	27 699	0,0314	27 004
Jönköping	130 413	0,3829	329 317	0,3769	324 134
Mullsjö	7 013	0,0206	17 709	0,0206	17 716
Nässjö	29 470	0,0865	74 417	0,0889	76 454
Sävsjö	10 953	0,0322	27 658	0,0327	28 122
Tranås	18 185	0,0534	45 921	0,0543	46 698
Vaggeryd	13 193	0,0387	33 315	0,0387	33 282
Vetlanda	26 362	0,0774	66 569	0,0770	66 220
Värnamo	33 057	0,0971	83 475	0,0982	84 452
S:a	340 569	1,0000	860 000	1,0000	860 000